

Қазақстандағы өмір сүрген тайпалардың ішінде ата-
бабадан берілген тайпалардың бірі сағтар, бағтар (сағалар)-
б.з.б 1- мыңжылдықта Орта Азия мен Қазақстан, Ша-
һан Түркістан аумағын мекен еткен ежелгі тайпа.
Боралдай сақ қорғаны - Алматы аумағында ерте ме-
мір жасырған сақталған мәдениет ескерткіші. Би заманын
Алматы ауданында, Үлкен Алматы мекені Боралдай өзендегі-
нің арасында, әуелестік маңық жерде орналасқан.
Мұнда көне қорғаны бар, оның тарихы екі жорғаны
мен жолдан асап тұсауы. Археологиялық кешен 47
сақ және үйсін қорғандарынақ тұрады.
Сақ мәдениеті - ерте темір дәуіріндегі тайпалар
қалдықтары археологиялық ескерткіштер жиыны болып келеді.
Будитов Есік (Алтын адам) Бесшатар обалары мек-
кеңеске көмбелер, Сардан төменгі ағасындағы
Үлкен қорғаны, Орталық және Солтүстік Қазақ-
стандағы Шасмола мәдениетінің обалары. Сақ мәдениеті
дәуірінек жеткен сану бұйымдары, асақ дүниетанымы
рухта берілген бейнелер мен әшекейлер Қазақстанның
мемлекеттік рәміздерінде, бүгінгі өнерде қолданылады

Қазақ даласындағы сақ қорғанарық қызу барысында
табылған құнды мәзірлер ертедегі көшпенділердің
"аңғак стиль" ұясында туындарық таңап білуге
үлкен мүмкіндік береді. Сақ тайпаларының әр
жерде орналасуының біреке бір себебі көшпенді-
лердің қорғанысқа бейімділік туындарық. Осы қа-
қатқа дейік жеткен мәліметтерге сүйексек, сақ-
тар маң шаруашылығымен айналысқан.

1969-70 жылдары Екі қорғанарық таңамай
табылған сақ ханзадасының қабірлік тартып маң-
нақ астам айтқан тоғайлар мен жолбарындардың
басын көшілігі аңғак стильде жосалтаның әлем-
дейді. Дешек айтқанда өңдеу мен оң сәтіндегі
тоғайлардың жосалтаның сақ өнерінің өзіндік ерекше
туындарық әлемге наш етуге үлкен мүмкіндік
берді десек қателеспейміз.

"Қазақ даласының әр төбесі, әр бөнесі ертегі,
Топаратын басып қалсаң бір ертегі шерттеді",
дегендей ақын М. Шаханов айтқандай, тұрғын жердегі
табан астандағы топаратын тарихық білім
жүрген қандай жерде.